

V Praze dne 22. dubna 2021

Věc: Stanovisko k návrhu části páté, čl. VII, bod 11 (§ 25 odst. 3 zákona o veřejných rejstřících)

Vážení,

Ministerstvo spravedlnosti předložilo dne 3. března 2021 návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků („Návrh zákona“). Návrh zákona mimo jiné obsahuje návrh navazující na poznatky z praxe v oblasti fungování veřejných rejstříků, v podobě úpravy rozsahu zapisovaných údajů do veřejných rejstříků ve smyslu § 25 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v platném znění („Rejstříkový zákon“).

Předmětná část Návrhu zákona, podporovaná především zástupci podnikatelů v čele s Asociací malých a středních podniků a živnostníků České republiky (AMSP ČR), upravuje právo zapsané nebo zapisované osoby společně s návrhem na zápis navrhnout, aby rejstříkový soud do veřejného rejstříku u fyzické osoby zapsal namísto adresy místa pobytu (resp. místa bydliště, ve smyslu § 25 odst 1 písm. e) Rejstříkového zákona), její doručovací adresu („Navrhovaná změna“). V takovém případě by rejstříkový soud místo pobytu nebo bydliště zapisované osoby uvedl pouze v opisu z veřejného rejstříku. Tento úplný opis zápisu by pak mohla obdržet pouze sama zapsaná osoba nebo ten, kdo by na tom prokázal právní zájem.

V první řadě je třeba zdůraznit, že Navrhovaná změna nemá v žádném případě za cíl zamezit možnosti řádně doručovat zapisované osobě, jak je uváděno v *Zásadních připomínkách Ministerstva financí k části páté, čl. VII, bod 11 § 25 odst. 3 zákona o veřejných rejstřících*. Právě naopak by Navrhovanou změnou došlo ke zveřejnění, a tedy určení skutečné doručovací adresy zapisované osoby, na které by docházelo k řádnému přebírání zásilek (např. na adrese výkonu práce zapisované osoby), přičemž by bylo zamezeno doručování na adresu trvalého pobytu, na které se často zapisovaná osoba, například vzhledem k časté změně místa bydliště, běžně nezdržuje (v praxi není výjimkou, že zapisované osoby mají jako místo trvalého pobytu v obchodním rejstříku zapsanou například svou rodnou adresu apod.).

Rejstříkový zákon se navíc řídí tzv. *principem materiální publicity*, který stanoví, že proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údaji zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout, že zápis

neodpovídá skutečnosti (viz § 8 odst. 1 Rejstříkového zákona). Sama zapisovaná osoba by tedy odpovídala za správnost a autentičnost uvedené doručovací adresy, a nesla by v takovém případě i následky fikce doručení.

V souvislosti s výše uvedeným bychom zároveň chtěli poukázat na skutečnost, že živnostenský rejstřík je v části tvořené údaji o bydlišti a místě pobytu na území České republiky neveřejným seznamem (§ 60 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v platném znění). Není proto důvod zveřejňovat údaje v tomto rozsahu v jiných veřejných rejstřících, a to především i vzhledem k tomu, že fyzické osoby zapisované do veřejných rejstříků ve smyslu Rejstříkového zákona (společníci, statutární orgány, členové dozorčích rad, členové správní rady nadace apod.) zpravidla jednají jménem zapsané právnické osoby, resp. nevystupují jako samostatné subjekty, a doručovací adresa (například adresa odpovídající adrese sídla společnosti), by měla být dostatečným údajem k identifikaci těchto osob.

Dále je třeba upozornit na skutečnost, že zápis adresy trvalého pobytu (příp. bydliště) fyzické osoby ve veřejně přístupném rejstříku, není ve členských státech Evropské Unie běžnou praxí. Pro ilustraci v Polsku není veřejně přístupné datum narození, ani bydliště zapisované fyzické osoby, k nahlédnutí je pouze registrační číslo obyvatele a země pobytu, v Belgii nejsou zveřejňovány žádné údaje zapisovaných fyzických osob kromě jména a příjmení, a v Nizozemí je zveřejněno pouze jméno, příjmení a datum a místo narození.

V neposlední řadě je třeba upozornit na otázku ochrany osobních údajů a bezpečnostní rizika spojená s publikací tak citlivého údaje, kterým je místo pobytu, případně bydliště fyzické osoby. Zpřístupňováním adresy bydliště, jakožto informace, která se týká identifikované nebo identifikovatelné žijící osoby, široké veřejnosti, může docházet k narušení soukromé sféry fyzické osoby a ke zneužití zveřejněného údaje, který může být i základem pro protiprávní činnost směřovanou vůči zapisované osobě (nebo osobám jí blízkým), která může být často osobou ve vrcholném vedení, a tedy i cílem výhrůžek, vydírání apod.

V návaznosti na veškeré skutečnosti výše uvedené se domníváme, že existují legitimní důvody pro legislativní zakotvení práva zapsané osoby, resp. zapisované fyzické osoby, požádat rejstříkový soud o zápis doručovací adresy zapisované osoby (namísto adresy místa pobytu nebo bydliště), za předpokladu že osoby, které na tom osvědčí právní zájem (například smluvní partneři, věřitelé apod.), budou mít možnost si vyžádat od rejstříkového soudu úplný opis obsahující adresu trvalého pobytu, resp. bydliště zapisované osoby. Podání žádosti o poskytnutí opisu by navíc mělo být, vzhledem k aktuálním možnostem elektronického doručování, administrativně zcela nenáročnou operací.